

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Решетилівської початкової школи
Решетилівської міської ради
„29” серпня 2025 року
протокол №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Решетилівської
початкової школи
Решетилівської міської ради
„01” вересня 2025 року №105-0

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію насильству та
жорстокому поводженню з дітьми
Решетилівської початкової школи
Решетилівської міської ради Полтавської області

1. Загальні положення

Дане Положення спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення у Решетилівській початковій школі середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми та молоддю, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

Положення розроблено на основі Законів України:

від 05.09.20217 року №2145-VIII „Про освіту”,

від 07.12.2027 року № 2229-VIII „Про запобігання та протидію домашньому насильству”,

від 26.04.20201 року № 2402-III „Про охорону дитинства”,

від 18.12. 2018 року №2657-VIII „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)”,

від 02.10.2018 №1047 „Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами”;

від 28.12.2019 № 1646 „Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 111/34394;

від 13.02.2019 № 369/180 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 №333/33304) „Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства».

Постанови Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 року №658 „Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми”.

Дане Положення забезпечує:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників закладу відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення превентивних заходів;
- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності закладу, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації.

2. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження у Решетилівській початковій школі:

- здійснення аналізу ситуації у закладі освіти (фізичного та емоційно-психологічного середовища);
- вироблення офіційної позиції закладу освіти щодо усіх форм насильства та інформування про неї всіх учасників освітнього процесу;
- розроблення правил поведінки для всіх учасників освітнього процесу учнів, батьків, вчителів та інформування про них;
- визначення обов'язків та відповідальності учасників освітнього процесу щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми ;

Відповідно до ст.30 Закону України «Про освіту» заклад забезпечує на офіційному сайті відкритий доступ до публічної інформації та документів, зокрема:

- ✓ правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;
- ✓ план заходів, спрямованих щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- ✓ форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1 Положення щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- ✓ форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2 Положення щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- ✓ форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3 Положення щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- ✓ уповноваженої особи щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми із числа працівників закладу;
- ✓ контактну інформацію про уповноважену особу, про служби, до яких можна звернутися постраждалим (інформаційний стенд та сайт закладу освіти);
- ✓ інформацію про проведення виховної роботи та інформаційно-просвітницьких заходів.
- ✓ Здійснення інформування (на сайті закладу, шкільних стендах) про цілодобові телефони довіри з питань допомоги жертвам насилля у школі та сім'ї; Національної гарячої лінії з питань запобігання насильству, Національної дитячої «гарячої лінії», працівника ювенальної превенції територіального органу поліції.
- Обов'язкове інформування відповідних органів про випадки або підозри щодо форм насильства та експлуатації.
- Взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.

3. Керівник закладу (або призначена ним відповідальна особа):

3.1. Здійснює контроль за виконанням Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми та Положення.

3.2. Забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників закладу щодо роботи з дітьми та молоддю, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому

поводженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи суб'єкта роботи з дітьми.

3.3. Розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень.

3.4. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведіння з дитиною невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поведіння, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

3.5. Сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поведіння з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поведіння, відповідної програми для таких осіб.

3.6. Забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань запобігання насильству та жорстокому поведінню з дітьми.

3.7. Взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми.

3.8. Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведене опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поведіння із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поведіння.

4. Психологічна служба (психолог/соціальний педагог):

4.1. Інформує дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань унеможливлення насильства та жорстокого поведіння з дітьми.

4.2. Проводить оцінювання ризиків насильства та жорстокого поведіння з дітьми в діяльності закладу, роботи з дітьми та молоддю, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації.

4.3. Організовує та проводить заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поведіння з дітьми.

4.4. Організовує доступні та безпечні способи повідомлення про випадки насильства та жорстокого поведіння з дитиною;

4.5. Оперативно реагує за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поведіння з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми та молоддю.

- 4.6. Проводить заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
 - 4.7. Організовує інформаційні сесії для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення)
 - 4.8. Залучає батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);
 - 4.9. Проводить заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:
 - 4.9.1. регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
 - 4.9.2. збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
 - 4.9.3. аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню).
 - 4.10. проводить заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).
 - 4.11. Веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення.
5. Педагогічні та інші працівники Решетилівської початкової школи:
- 5.1. Розпізнають фізичне, психологічне, економічне та сексуальне насильство.
 - 5.2. Застосовують методи профілактики булінгу серед дітей.
 - 5.3. Використовують ненасильницькі методи спілкування та управління конфліктами в освітньому середовищі.
 - 5.4. Надають першу психологічну допомогу дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми.
 - 5.5. Знають порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності.
 - 5.6. Дотримуються правових норм щодо захисту дітей від насильства, алгоритму взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.
 - 5.7. Інформування здійснюється шляхом:
 - 5.7.1. проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
 - 5.7.2. інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
 - 5.7.3. проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
 - 5.7.4. впровадження занять за типом діяльності суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;
 - 5.7.5. співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

5.7.6. організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

5.7.8. використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої суб'єктом роботи з дітьми та молоддю, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

5.8. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

5.9. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язані:

5.9.1. вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

5.9.2. надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

5.9.3. повідомити керівнику закладу та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

6. Права та обов'язки учасників освітнього процесу.

6.1. Здобувачі освіти мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, запропонованих освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;

- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь - яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

6.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу;
- повідомляти керівництво закладу освіти про факти щодо насильства та жорстокого поводження з дітьми стосовно здобувачів освіти, педагогічних, працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

7. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

7.1. Мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

7.2.Зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти керівника закладу про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

8. Батьки здобувачів освіти:

8.1. мають право:

- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі — щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми, стали його свідками або вчинили булінг (цькування);
- про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати заяву про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми стосовно своєї дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

8.2. Зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів інших людей, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей,
- формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти у проведенні розслідування випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми, булінгу (цькування); виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до булінгу.

9. Прикінцеві положення

9.1. Положення про порядок захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження у Решетилівській початковій школі затверджується наказом керівника закладу і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

9.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладі освіти.

Додаток 1
до Положення
ТИПОВА ФОРМА
первинного повідомлення про підозру
на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту;

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

☐ поінформовано відповідальну особу закладу;

☐ поінформовано батьків/інших законних представників;

☐ поінформовано службу у справах дітей;

☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

☐ інше: _____.

(підпис особи, яка заповнює

первинне повідомлення) _____
(дата)

Додаток 2 до Положення
ТИПОВА ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту
(журналу безпеки)

№п/п	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення))	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації	Заходи реагування	Результат**	Підпис особи

Додаток 3
до Положення
ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

- ☐ так, завжди;
☐ інколи;
☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

- ☐ з повагою;
☐ байдуже;
☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

- ☐ так;
☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

- ☐ так;
☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

*Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.

